

EDITORIALA

Erabaki politikoa, ez teknikoa

Euskal kutzak pribatizatzeo erabakia, kapital pribatuari bide emanez, bankarizazio-prozesuaren hastapenetan hartu zen, 2011ko irail aldera, jakinaren gainean eta nahita harturiko erabakia. Herritarren onura kontuan hartu gabe elite politikoez eta ekonomikoek hartu zuten erabaki hura, nahiz eta gero ondorio larriak –politikoa, ekonomikoa eta sozialak– ekarriko zizkion euskal gizarteari.

Europak eta legeek hartaratuak, prozesu hori saihestezina dela sinestartazi nahi izan digute. Ez da egia. Izaera politiko nabarmena duen erabaki horri itxura teknikoa eman nahi izan diote, baina prozesu haren helmuga zein izango zen alde zuzenetik ezarrita zegoen: kapital pribatuari sarrera ematea erakundeetan. Hain da politikoa erabakia, ezen hemengo eliteek pribatizaziora bideratuko duten legeak Madrilén itundu dituzten, guk amaiera hori ekiditen ez badugu, behintzat.

Erabakia saihestezina dela sinestartazteko, kanpaina mediatiko bat hitzartu dute eta aurka gaudenon alternatibak eta proposamenak nahita ezkutatu. Komunikabideak, publikoak eta pribatuak, estrategia horren zerbitzura jarri dira; eta eragile sozial eta sindikalei ez zaie hizpiderik eman, bestelako proposamenak azaltzeko aukerarik izan ez zezaten.

Erantzukizun larria dute hain beharrezkoa dugun banka-erakunde hori esku pribatuetan utzi nahi dutenek. Izan ere, bertan erroturiko erakunde horren kreditua beharrezkoa da herrialde honetako ekonomia errealerako, familientzat eta ekoizpen-sarerako.

Beharrezkoa da erantzun sozial bat bilbatzea espoliazio hori saihesteko, eta ELA horretan dabil beste eragile sindikal eta sozialak eskutik. Hori horrela dela sinistuta, milaka izan ziren ekainaren 21ean Bilboko kaleetara atera ziren lagunak. Eta, ziur izan datozen asteetan mobilizazioek jarraituko dutela. Garrantzi handikoa da jokoan duguna, baina... lortu egingo dugu!

Los pasados 19 y 20 de junio –organizados por la Fundación Manu Robles-Arangiz Institutua y la UNED-Bergara– congreso sobre los 'Ataques a la representación colectiva e innovación sindical'

ARRIESGARSE, AFILIAR Y PONERSE MANOS A LA OBRA YA, CLAVES DE LA RENOVACIÓN SINDICAL

Los pasados 19 y 20 de junio –organizados por la Fundación Manu Robles-Arangiz Institutua en colaboración con la UNED-Bergara– ELA celebró una edición de los cursos de verano; este año bajo el título *Ataques a la representación colectiva e innovación sindical*. El objetivo era reflexionar sobre la necesaria adaptación del sindicalismo a los tiempos actuales. Para ello, además de militantes cualificados del sindicato que explicaron a los ponentes experiencias recientes de innovación sindical en nuestro entorno, tomaron parte en este congreso internacional Jean Lortie, secretario general del sindicato quebecois CSN y Sergio Bellavita, del sindicato italiano del metal FIOM, perteneciente a la CGIL. Ambos compartieron con los presentes los ataques que el sindicalismo está viviendo en sus respectivos países y las respuestas de sus organizaciones a los mismos.

Adolfo Muñoz, Txiki, puso el colofón a dos intensos días de estudio, concluyendo que el sindicato tiene que tomar riesgos, que hay que seguir apostando por la afiliación –“nuestra garantía de futuro”– y que no podemos perder el tiempo en adecuarnos al nuevo escenario porque “no tenemos cinco años”, en referencia al plazo marcado por el líder de la CSN para la renovación del sindicalismo.

ATAQUES AL HECHO SINDICAL EN QUEBEC E ITALIA

Jean Lortie, de la CSN, explicó cómo pilares básicos de su sistema de relaciones laborales están siendo atacado en los últimos tiempos como la cotización del 100% de los trabajadores/as al sindicato de la empresa o que ya no sea suficiente una papeleta oficial que diga que el 50% de los trabajadores más uno quiere que haya sindicato. Tal como explicó, el objetivo es debilitar al sindicalismo, silenciarle y que deje de ejercer de contrapoder. Ante estos intentos, Lortie explicó que la respuesta del sindicato debe ser la transparencia y la honestidad; ganar en legitimidad, en definitiva. Respecto a la acción sindical, poner los medios para organizar las luchas en las empresas: potenciar la negociación colectiva y mejorar la correlación de fuerzas para convencer a la clase trabajadora de que el sindicato es útil y un instrumento de mejora de sus condiciones laborales y sociales.

Sergio Bellavita, de la FIOM, explicó cómo también en Italia están viviendo un ataque muy fuerte a los derechos colectivos y al sindicalismo reivindicativo. Buscan que sólo los sindicatos cómplices se conviertan en representativos e interlocutores. En ese sentido, explicó la lucha mantenida por su sindicato contra Fiat. Bellavita advirtió que la crisis que vivimos no es coyuntural y que sin un recrudecimiento del conflicto la clase trabajadora no va a ganar nada.

“La lucha es lo único que nos queda”, aseguró, al tiempo que afirmó que en Italia gobiernos y patronal van de la mano. Este sindicalista italiano concluyó asegurando que no es fácil renovar el sindicato pero “o lo hacemos o será nuestra muerte”, advirtió. “Los trabajadores/as deben adueñarse del sindicato, y eso debe ser cuanto antes”.

De izquierda a derecha, Sergio Bellavita –FIOM, Italia–, Laura Gonzalez de Txabarri –responsable del Área Internacional de ELA–, y Jean Lortie –CSN, Quebec–.

PRACTICAS INNOVADORAS EN QUEBEC Y EN ITALIA

Lortie tras afirmar que “si no renovamos el movimiento sindical en 5 años vamos a ser objetos de museo”, explicó prácticas sindicales innovadoras que están llevando a cabo en su país entre las que destacó las negociaciones agrupadas y coordinadas, la sindicalización de grupos vulnerables, las redes de solidaridad internacional, la creación de alianzas con grupos no sindicalizados, el fortalecimiento de las solidaridades o reinventar la correlación de fuerzas. Lortie destacó el hecho de que el propio sindicato y sus reglas de funcionamiento deben estar en continua revisión. El reto es retomar la ofensiva y legitimar los sindicatos ante las campañas de la patronal y el estado. “Para ello –destacó– es importante dotarnos de medios y desburocratizar las organizaciones sindicales, reinventar nuestra manera de trabajar y el flujo permanente con nuestra gente”.

Por su parte, Sergio Bellavita explicó que los retos de su sindicato son la reunificación del trabajo (mismo trabajo, mismos derechos, mismo sueldo), reconstruir una legislación mínima adecuada; un salario social, como respuesta al paro y a la precariedad, y que todos los trabajos estén regulados por un convenio colectivo. La manera de conseguir esos objetivos es, según Bellavita, yendo a las pymes y asentándose a nivel territorial, marcando una mayor presencia en el conjunto de la sociedad. Bellavita destacó la importancia en este camino de la independencia del sindicato.

“El sindicato debe ser de los trabajadores y debe surgir desde abajo; no tiene gobiernos amigos. Sólo así podremos aguantar”. (En la última página, resumen de la intervención de Adolfo Muñoz, Txiki).

Lankidetu!

EUSKAL HERRIKO ESKUBIDE SOZIALEN KARTA

El 14 de junio se presentó la Carta de Derechos Sociales de Euskal Herria. Al acto de firma y adhesión a la Carta acudieron representantes de las organizaciones que han trabajado en este proyecto, entre ellos el secretario general de ELA, Adolfo Muñoz, en nombre del sindicato. Esta Carta es el resultado de un año de trabajo colectivo de miles de personas. El texto íntegro se puede descargar en la página web de ELA, tanto en euskara como en castellano.

SARRERA

Azken urte honetan gauzatuak prozesu horizontal eta parte-hartzaileak izaera berezia ematen dio karta honi Euskal Herrian, hau da, bestelako zerbait bihurtzen du karta hau. Karta honen edukien oinarria da galdera batzuei erantzuteko eskaria, aurretik erantzunik eman gabe, eta horrek ikaskuntza kolektiboa ekarri du berekin. Bada, ikaskuntza kolektibo horrek, zailtasun eta kontraesanak izan arren, ezagutzaren alde egiten du eta -agian hau da garrantzitsuena- desberdinen arteko aitortzaren alde ere bai, zubi, proposamen eta hizkuntza konpartituak eraiki nahi baititu.

Bidea praktikatik egin da. *Kolektiboa egiteko* bestelako forma batzuk probatu ditugu, elkarren arteko harremanetarako forma berriak Euskal Herrian (eta Euskal Herriarentzat). Egindako ibilbideak adierazten du, bere emaitzak baino gehiago, esperientzia honen izaera politiko berritzailea. Testuak etapa bat formalizatu eta ixten badu ere, lan kolektiboak aurrera jarraitzen du. Jarrai dezala Karta honek eta berak defendatzen dituen eskubideek sortutako ilusioarekin, hau da, eskubide horiek biderkatu eta bereganatu daitezkeela Euskal Herriko auzo, herri eta hiri bakoitzean.

Eskubide eta Berme Sozialen Karta hau Euskal Herrian bizi direnen oinarritzko eskubideez osatuta dago, hau da, euskal herritarren oinarritzko eskubideez; hala, herritar horiek dira Karta honetan jasotako eskubideen titularrak eta hartzaileak, baldintza berdinetan, eta haien dagokie eskubideak erabiltzeko beharrezkoak diren tresnak eskuratzea.

Pertsona guztiak dira eskubide berberen jabe eta guztiak merezi dute berdintasunezko tratua. Horrek exijitzen du era guztietako diskriminazioak ezabatzea, hots, arrazoi hauengatik sortutako diskriminazioak ezabatzea: adina, egokituriko sexua, egoera soziala, jatorri geografikoa, generoa, aniztasun funtzionala, sexu-identitatea, aukera ideologikoa, bizikidetzaharremana, egoera administratiboa, etnia edo askatasun gabetua izatea (espexerata egotea).

Administrazio publikoek balioen aldaketa sustatuko dute, aniztasunaren errealtateari dagokionez, bizitzaren eremu guz-

tietan; halaber, desberdintasunerako eskubidea ere sustatuko dute, askatasun indibidualaren defentsatik, betiere horren erabilerak beste pertsona batzuen eskubideak zapaltzen ez baditu.

Karta honen zilegitasun eta legekotatuenaren azkeneko oinarria euskal jendarteak askatasunez adierazitako borondatea da; beraz, borondate hori izango da bertan jasotako eskubideak euskal konstituzio- eta arau-esparrura eramateko betekizun bakarra.

Euskal Herrian bizi diren pertsonen badute eskubidea euren erabakitzen duten sistema sozio-ekonomikoa eratzeko. Oraingo sistemak agerian utzi ditu pertsonen eta ingurumenaren behar ugariak; horregatik, beharrezkoa da oraingo krisi sistemikoa gaindi dezakeen bestelako sistema bat lehenbailehen eraikitzea.

Eskubide hauek modu errealean erabili ahal izateko, ezinbestekoa da gizonen eta emakumeen beren sexu-kondizioagatik ezarritako rola errotik aldatzea, oraingo sistema patriarkala ezabatzeaz batera; izan ere, sistema horrek emakumeen aurkako esplotazio eta indarkeria mota ezberdinak sortzen ditu eta emakumeen diskriminazioa finkatu du enpleguaren eremuan, lan erreproduktiboan eta zaintzaren eremuan, eta horren bidez eragotzi die bizi-baldintza duinak eta mendetasunik gabekoak lortzea berdintasun egoeran.

Lurraldearen antolamendua eta herri zein hirien hirigintza karta honetan jasotako beharren arabera diseinatu dira.

Pertsona guztiak dute zaintzeko, ez zaintzeko eta zainduak izateko eskubidea eta erantzukizuna, beren bizitza osoan, baita heriotza duina izateko eskubidea ere, inolako estigmatizaziorik jasan gabe.

Euskal instituzio publikoek dagokie eskubide horien erabilera bermatzea, pertsonen zerbitzura jarritako administrazio garden baten bidez eta partaidetza sozialetik gidatutako sektore publiko komunitario baten bidez.

Euskal Herriko instituzioek baldintza juridiko, fiskal eta administratibo egokiak ezarriko dituzte pertsona guztiak bizi-baldintza duinak berdintasunez eskuratu ahal izan ditzaten, eta, halaber, oinarritzko eskubide sozialen eta ondasun komun mer-

kantilizazioa eragozteko, zerbitzu publikoen titulartasun komunitarioa bermatzeko eta pertsonen partaidetza ziurtatzeko alor politiko eta sozialean.

Instituzio horiek Karta honetan jasotzen diren gai guztien inguruan ahalmen lege-gilea izango dute.

Parte-hartzea aske, autonomo eta berdintzalea lortzeko xedez, Administrazioek parte-hartze sozialerako estrategia bat programatu dute gai publikoetarako. Estrategia horrek barne hartuko du bere eskumenekoak diren gai publikoek buruzko egitura eta prozedura iraunkorrak eta unek unekoak eratzeko eta bideratzeak. Hartu beharreko neurrien artean, parte-hartze sozialari buruzko prestakuntza espezifiko sartuko da. Parte-hartze mailak kontsulta lotesletik elkarren arteko erabakira bitartekoak izango dira.

Administrazio publikoekin batera sare sozio-komunitario arduratsu, sortzaile, autonomo eta aldarrikatzailea garatzea ezinbestekoa izango da, ardatza eta lehen-tasuna eskubide sozialen eraikuntza izango delarik.

Zerbitzu publikoek guztien ongizatea defendatzeko betebeharrak dute. Haien helburua da euskal herritarren eskubide sozialen erabilera bermatzea, baliabide propioez, berdintasunez, irisgarritasunez, modu deszentralizatuan eta eraginkortasunez.

Zerbitzu horiek kontrol politiko eta sozialaren mende egongo dira aldi berean. Haien egitura profesional eta independentea izango da, haien zereginak betetzean, eta haien arduradunak merezimendu eta gaitasun irizpideen arabera izendatuko dira.

Sektore sozial eta ekonomikoa estrategikoak atenditzeko zerbitzu publiko propioak garatuko dira, hots, sektore hauek atenditzeko: osasuna, hezkuntza, zerbitzu sozialak, etxebizitza, energia, finantzak, komunikazioak eta garraioa.

JARDUERA EKONOMIKOA PERTSONEN ZERBITZURA

Botere publikoek bermatuko dute interes komunitarioa interes pribatuaren gainetik jartzen dela euskal eredu sozio-produktiboarekin, ingurumen-iraunkortasunarekin, kohesio sozialarekin eta lurraldearen plangintzarekin zerikusia duten gai guztietan.

Justizian, lankidetzan, elkarrekotasunean eta elkarrenganako laguntzan oinarritutako ekoizpen, banaketa eta kontsumo harreman guztiak lehenetsiko dira.

Euskal sektore publikoak bere nagusitasuna bermatuko du plangintza ekonomikoro korrean; halaber, ekimen pribatuaren subsidiaritasuna eta euskal sare sozial eta produktiboaren garapena bermatuko ditu.

Horretarako, beharrezkoak diren tresna arautzaile eta instituzionalak sortuko ditu, alor hauei dagokienez: plangintza ekonomikoa, lurraldearen antolamendua, garapen-eredu endogeno eta iraunkorra, berrikuntza, zuzeneko esku-hartze publikoa ekonomiaren sektore estrategikoetan, hala nola, baliabide naturalen erabilera, energiaren ekoizpen eta merkaturatzea, finantza-sistema eta gure elikadura-burujabetzaren bultzada.

Euskal Herriko aurrekontu- eta zerga-politikaren oinarriak printzipio hauek izango dira: ekitate, progresibotasuna eta aberastasunaren bidezko banaketa. Helburu nagusia izango da Karta honetan jasotako eskubideak bermatzea eta sozialki justifikatuta ez dauden gastuak saihestea

(gastu militarrek, errepresiorako fondoak,...). Horretarako, atzera egin behar da azken hamarkadotan errenta altuentzat eta kapitalaren errententzat onartu diren zerga-beherapenetan; horrekin batera, lanekoak ez diren errenta guztiak ikuskatu behar dira, gehienez bost urterik behin.

Mugimendu sozial eta sindikalen benetako parte-hartzerako mekanismoak sortuko dira, aurrekontu publikoen urteko eztabaidetarako.

NATURA, ESKUBIDEEN JABE

Bere forma guztietan, naturak badu existitzeko, irauteko eta bere bizi-zikloak mantentzeko eta birsortzeko eskubidea. Pertsonok, aldiz, berau mantentzeko erantzukizuna eta betebeharrak dugu.

Euskal Herrian bizi garenok badugu ingurumen osasuntsu eta naturalaz gozatzeko eskubidea, eta, hortaz, pertsonen, naturaren eta bizitza forma desberdinen arteko elkarrengan onuragarria babesteko beharrezkoak diren neurri guztiak hartzeko.

Jarduera ekonomikoa publiko edo pribatu guztiek komunitatearen interesetik kudeatuko dituzte airea, ura, lurzorua, kostaldeak, klima eta bizi-forma guztiak, baliabide horiek gure belaunaldiaren eta etorkizuneko belaunaldien mesederako erabiliz eta planifikatuz; horretarako, baliabideen xahuketa eta gehiegizko ustiapena ezabatuko dira, eta baita garapen neurri-gabea ere, horren ordez kontsumo arduratsua, berrerabilera, birziklapena eta ordezko energia berriztagarriak bultzatuz.

Eskualde mailan, gobernu eta instituzioek lurralde-garapena diseinatu dute, ikuspegi deszentralizatzailez eta jardueren askotarikotasuna sustatuz alor hauetan: nekazaritza, abeltzaintza eta basogintza, industria, turismoa, energia eta zerbitzuak.

Ingurune naturalaren jabetza komunala sustatuko da eta nekazaritza-lur publikoa eskuratuko da jardueren produktibotentzat eta lehenengo sektorea bultzatzeko. Administrazio publikoek Euskal Herriko nekazaritza-elikagaien ekoizpena eta elikadura-burujabetza bultzatuko duten politikak bideratuko dituzte. Nekazaritza-elikagaien hurbileko industrializazio eta merkaturatzea sustatuko dira.

Hiri-garapena pertsonen neurri egokitu egingo da, behar bakoitzari modu integratuan erantzunez, adin, sexu/genero eta aniztasun funtzionalaren arabera.

Euskal jendartearen behar energetikoei erantzutea sektore estrategikotzat jotzen da, eta hortaz, soilik instituzio publikoek planifikatu eta kontrolatu behar dute. Gobernu eta instituzioek neurri egokiak programatu dituzte bertoko energia-iturriak guztiz berriztagarriak izan daitezela. Energia-enpresa publiko bat eratuko da, ekoizpen-baliabide propioez, bere bidez oinarritzko behar energetikoak bete egiten direla bermatzeko.

Administrazio publikoek kontsumo energetikoa ahalik eta gehien murrizteko kultura sustatzeko politikak garatuko dituzte, bai alor publikoan eta bai alor pribatuan. Etxebizitzaren buruaskitasun energetikoa bultzatuko da; horretarako, energia-galerak murrizten dituzten eraikuntza-teknikak aplikatuko dira, energia berriztagarrien aprobetxamendua ahalbidezen duten teknologiak ezartzeaz batera.

Etxebizitza guztiak eskubidea izango dute gutxienezko energetiko bat dohainik eskuratzeko, etxebizitzaren oinarritzko bizigarritasun beharrik betetzeko adinakoa.

Herritarrek eskubidea izango dute kalitatezko garraio bide publikoak izateko, Euskal Herriko hiri barruko eta hiri arteko ongi-etorri hurbilen beharrei egokitu. Garraio bide horiek bereziki hartuko dituzte kontuan mugikortasun fisikoko arazoak dituzten pertsonen beharrak.

Agintaritzak publikoek Euskal Herriko berezko beharrak ase ditzakeen oinarritzko nekazaritza-elikaduraren ekoizpena bidezko politikak sortuko dituzte. Nekazaritza-elikagaien hurbileko industrializazio eta merkaturatzea sustatuko da.

Kaliterik gabekoak direla zientifikoki frogatuta ez dagoen bitartean, debekatuta egongo da elikagai transgenikoen merkaturatzea, bai pertsonen kontsumorako eta bai animalien kontsumorako.

ELKARTASUN KOLEKTIBOAK BIZITZAREN IRAUNKORTASUNERAKO

Bizitzaren iraunkortasuna eta pertsonen ongizatea izango dira Euskal Herriko sistema sozio-produktiboaren erdiguneak. Merkatuak, kapitalak eta espekulazioak ez dute jadanik bizitza bideratuko.

Zentzu honetan, zaintza oinarritzko eskubide soziala eta jendartearen onura izango da. Pertsona guztiak dute ekarpena egiteko eskubidea zein betebeharrak, guztien ongizatearen aldeko subjektu aktibo gisa.

Pertsona guztiak dute bizitzaren zaintza ziurtatzen duten betekizun guztiak bermatuta izateko eskubidea. Eskubidea dute, halaber, interdependentzia pertsonala berezko baliozkat aitoritza izateko eskubidea; halaber, nahitaezkoa da zaintza-lanak sexuen artean bidezko tasunaz banantzen laguntzea.

Soldatzen ordaindutako etxeko lanek eta zaintza-lanek maila duina izango dute eta gainerako enpleguen eskubide berdinak izango dituzte.

Familiako zaintza-lana eta etxeko lana aitortzeko prestazio-formulak sortuko dira.

Era berean, pertsona guztiak dute aisialdirako eskubidea. Zentzu honetan, atsedean espezializaturako eskubidea, denbora libreko gozatzeko eskubidea eta aldizkako opor ordainduak izateko eskubidea bermatuko zaie.

EMAKUMEEN AURKAKO INDARKERIAK GABEKO BIZITZA

Emakumeok, emakume izate hutsagatik, indarkeriarik ez jasateko eskubidea dugu. Sistema heteropatriarkalaren oinarria indarkeria sexista da. Horri aurre egitea, emakumeek egunerokoa jasaten dituzten indarkeria anitzak (sexuala, fisikoa, politikoa, erreproduktiboa, psikologikoa, ekonomikoa, lan eremuko, sinbolikoa...) atzematea, ikusaraztea, eraistea eta zigortzea da. Honekin guztiarekin amaitzeko, ezinbestekoa da erantzukizun indibiduala eta kolektiboa.

Eguneko sistema hetero-patriarkala indarkeria sexistan oinarritzen da, beraz gaitz honi aurre egitea guztion ardurak da, norbanako zein kolektibo moduan.

Euskal instituzioek beharrezkoak diren hezkuntza-politika, plan eta hezkuntza-programak eratuko dituzte, bai patriarkatuaren adierazpen horren askotariko formak aztertze eta haien sustraiak ezabatze, indarkeria sexista pairatzen duten emakumei arreta emateko eta era berean emakumeon jabeakuntza eta erabakitze eskubidea bermatzeko.

BABES SOZIALERAKO ESKUBIDE UNIBERTSALA

Pertsona guztiak dute babes sozialerako eskubidea, hori oinarritzko premisa bai-

ta Euskal Herriko bizitza sozial eta ekonomikoan aktiboki parte hartzeko eskubideen subjektu autonomoa izateko. Enplegu eta baliabide ekonomikorik eza, zaintzen arreta, gaixotasuna eta autonomia pertsonalaren gabezia –bizitzan zehar– ezin dira inolara ere oztopo izan bizitza duin eta aktiborako.

Botere publikoek dagokie, Euskal Herriko Babes Sozialerako Sistemaren bitartez, eskubide horren erabilera ahalbidetzea, diru-sarrerak bermatzearen bidez eta kalitatezko zerbitzu sozial eta zaintzen sare publiko eta unibertsal baten bidez. Aurrekontu publikoek finantzatu dira, eta haien iraupena lehentasunezkoa izango da.

Euskal instituzio publikoek neurri egokiko baliabide ekonomikoak bermatuko dituzte, oinarritzko beharrak eta autonomia pertsonaleko beharrak pobrezia mailaren gainetik bete ahal izateko. Pobrezia mailak Euskal Herrian sortzen den aberastasuna hartuko du kontuan, irizpide gisa.

KALITATEZKO ENPLEGU DUINA

Pertsona guztiak eskubidea izango dute ekoizpenaren eta zerbitzuen prestazioaren eremuko jardueretan askatasunez parte hartzeko, duina, gizartearentzat onuragarria eta egonkorra den lan baten bitartez, bizi-baldintza duin eta autonomoak eskuratzea ahalbidetzen duen bidezko ordainsari batez.

Gaur egun zailtasun handienak dituzten kolektiboen laneratzeko bultzatuko da; aniztasun funtzionaleko kasuetan, lan-baldintzak gaitasun pertsonaletara egokitu beharko dira.

Balio bereko lanak soldata berdinez ordainduko dira. Ez da ordainsari-diskriminazio edo -arbitrariorotasunik onartuko sexu, etnia, ideologia, sexu-identitate, aniztasun funtzional edo jardura ekonomikoagatik.

Euskal Herriko baldintza sozio-ekonomikoekin bat datorren gutxieneko soldata bermatuko da eta gure herrian sortzen den aberastasunarekin lotuko da. Egin beharreko eztabaida sozialaren ostean, gehieneko diru-sarrera pertsonalen maila ezarriko da, bai jardura pribatuetan eta bai publikoetan.

Asteko, urteko eta bizitzako lanaldia murriztuko da, soldata murriztu gabe, lana banatzeko eta aberastasuna sortzeko eta banatzeko estrategia gisa, eta baita laneko bizitza eta bizitza pertsonala bateragarri egiteko estrategia gisa ere, erantzukidetasuna sustatuz eta genero-rol bereiztuak gaindituz.

Arauek ez dute baimenduko justifikaziorik gabeko kaleratze librerik. Langabezia-sari mugagabea bermatuko da egoera horrek dirauen bitartean. Doako enplegu-zerbitzu publikoak egongo dira, behar den neurrikoak, orientabidea, prestakuntza eta lanbide-birziklapena eskaintzeko.

Langile guztiak sindikazio librerako eskubidea izango dute, eta baita beren lan-baldintzen negoziazio kolektiborako eskubidea ere; halaber, greba egiteko eskubidea ere izango dute, beren interesak defendatzeko. Grebarako, negoziazio kolektiborako eta ekintza sindikalerako eskubideak funtsezko lan-eskubide unibertsalak izango dira eta euskal administrazioek burujabetzatik arautuko dituzte gai horiek, beti ere iraganean onartutako irizpideen barruan.

Euskal instituzioek erabateko ahalmen arautzailea izango dute lanaren alorrean, horri buruzko legedia osatzeko; hala, lanerako eskubidearen muina ezarriko dute, eta baita Lan Harremanen Euskal Esparruaren oinarritzko arauak ere. Euskal eremuaren baitan, alderdien arteko akordioa eta

negoziazioa izango dira arau-esparru hori eratzeko tresnak.

Langile guztiak badute eskubidea beren zereginak laneko arriskurik gabe garatzeko. Euskal administrazioak behar beste baliabide eskuratu ditu eskubide hori osasun sistema publikotik garatzeko.

Euskal Herriko lan-administrazioak Lan Ikuskaritza propioa eratuko du.

Balioa sortzeko tresna den aldetik, enpresak bermatuko du erabakiak modu demokratikoan hartzen direla; orohar, onura kolektiboa onura partikularren gainetik jarriko dela bermatuko dute, langileak prozesuetan inplikatu direla, lan-baldintzak kolektiboki negoziatu direla eta sortutako enplegua eta aberastasuna ekitatez banatuko direla.

OSASUNERAKO ESKUBIDEA

Pertsona guztiak dute osasunerako eskubidea, honela islatzen dena: modu autonomo, solidario eta atsegingarrian bizitzea, ingurumen osasuntsuaz gozatea, elikadura iraunkorra izatea eta ingurune osasuntsu eta seguruak izatea lanean, komunitatean eta bizikidetzan-ingurunean.

Euskal instituzio publikoek bermatuko dute osasun-arreta integrala eskuratzeko eskubidea, euskal osasun sistema publiko, unibertsal eta –erabileraren unean– doako baten bitartez; sistema hori aurrekontu publiko finantzatu da.

Sustapena, prebentzioa, sendatzea eta errehabilitazioa Euskal Herriko osasun sistemaren funtsezko atalak izango dira; horri begira, autonomia pertsonalaren bultzada lehenetsiko da, une orotan, osasun-gaixotasun prozesuan; halaber, duintasunez bizitzeko eta hiltzeko borondate pertsonala errespetatuko da beti.

Gisa berean, botere publikoek kontuan hartu beharko dituzte politika publiko eta jardura pribatu guztiak osasunean dituzten ondorioak; horri begira, bereziki aurre egingo diete oraingo desberdintasun sozialak osasunaren alorrean sortzen dituzten politika eta jardueri.

HEZKUNTZARAKO ESKUBIDEA

Pertsona guztiak dute hezkuntza publiko, euskaldun, plural, laiko eta doakoa eskuratzeko eskubidea, aniztasuna integratuko duena eta berdinzalea izango dena generoaren ikuspuntutik (hezkidetzan), ikuspegi kritikoa eta elkartasun internazionalista sustatuko dituen, hezkuntzaren etapa guztietan, bai derrigorrezkoetan eta bai derrigorrezkoak ez direnetan.

Hezkuntza sistema propioa izango da eta euskal curriculum deritzana garatuko du. Zeharkako erantza, hezkuntza emozionala ere hartuko du barne eta pertsonen jardura kritikoa eta sortzaileak bultzatuko ditu.

Euskararen ezagutza eta erabilera bermatu behar zaizkie ikasle guztiak. Euskalduntzerako eskubidea bizitza osoko eskubide bat da.

ETXEBIZITZARAKO ESKUBIDEA

Pertsona guztiak dute eskubidea oinarritzko zerbitzuak dituen etxebizitza egoki, seguru, eroso eta higienikoa eskuratzeko eta berataz gozatzeko.

Etxebizitza oinarritzko beharrian bat da, merkatuaren eta espekulazioaren logikatik kanpo geratzen dena. Alokairu soziala, zaharberrikuntza eta hutsik dauden etxebizitzaren okupazioa, jabetzaren eta lur-zoru urbanizagarriaren funtzio soziala lehentasunezko ekintzak izango dira etxebizitza eskuratzeko bidea ziurtatzeko.

Pertsona guztiak dute beren beharrei egokitu eta etxebizitza duina erabiltzeko eskubidea, aniztasun funtzionalari lotutakoak barne sartuta.

Administrazio publikoek etxebizitzarako eskubidearen erabilera bermatuko dute, alokairu sozialera zuzendutako etxebizitza parke publiko bat eskainiz, bizikidetzan-untatearen sorreren %15a gainditu gabe.

KULTURA

Administrazio publikoek Euskal Herriko adierazpen kultural propioak bultzatu eta babestuko dituzte, lehentasunez euskaraz garatzen direnak edo berarekin zerikusia dutenak.

Administrazio publikoetatik, sorkuntzarako askatasuna eta esparru kulturalen autogestioa bultzatuko dira eta ekonomikoki sostengatuko, jai-adierazpenak barne.

Pertsonak badute eskubidea auzo eta herrien beharretara egokitu eta ekipamendu soziokulturalak izateko, ekipamendu horiek erabiltzen dituzten kolektibo eta pertsonak kudeatuta.

Euskal Herriko adierazpen kulturalen askotarikotasuna instituzioetatik babestu eta sostengatu beharreko ondasun publikotzat hartzen da. Errealitate hauek aintzat hartuz, elkarbizitza eta elkarren aitortza oinarrituriko ereduak alde egingo da, kulturalki anitza, laiko eta solidarioa den Euskal Herrian dauden aniztasun berri zein askotarikoak kontuan hartuz.

HIZKUNTZA-ESKUBIDEAK

Euskara bertoko eta berezko hizkuntza izanik, euskarak egun bizi duen egoera gutxitua eta herritarrok pairatzen ditugun hizkuntza eskubideen urraketa errotik aldatu behar dira. Euskarak bizitza indibidual zein kolektiboaren esparru guztietan normalizatu behar da. Eredu sozial berriak euskararen normalizazioa ahalbidertu behar du, bide horretan urratsak ematen jarraitzeko baldintza berriak sortuz. Zentzu horretan, euskaldun eleanitze osaturiko Euskal Herri euskalduna berreraikitze prozesu kolektiboa abiatzeko eskubidea aldarrikatzen dugu. Euskarak biziraungo badu nahiz garatuko bada, euskararen normalizazioa esparru guztietan bermatzea ezinbestekoa izango da (lan munduan, komunikabideetan, hezkuntza formal zein informalean, zerbitzu publikoetan, prestazio sozialeretan...), norberak euskaraz bizitzeko duen eskubidea ere gauzatu dadin. Zentzu berean, hizkuntza eskubideen aitortza, bermea eta erreparazioa ezinbestekoak dira.

Horretarako, euskarak Euskal Herri osoan ofiziala, ezagutu beharrekoa, lehentasunezkoa eta berezkoa izan behar du. Ezagutzaren unibertsalizazioa eta erabilera sustatzea ardatz harturik, Hizkuntza Politika berri zein eragingarria halaberrezkoak du euskarak.

Euskal Herrian bizi diren gainerako hizkuntza taldeekin batera, errespetuan zein begirunean oinarrituriko elkarbizitza eraiki behar dugu euskal herritar guztion artean, jatorri zein kultura aniztasuna kontuan harturik.

TXIKI: "SIN PLAN DE TRABAJO EN LAS EMPRESAS NO HAY SINDICATO"

Resumen de la intervención de Adolfo Muñoz en los cursos de verano; viene de la página 1

En opinión del secretario general de ELA, la primera gran conclusión que tiene que sacar el sindicato de los tiempos que vivimos es que aprovechando la crisis ha habido un cambio de escenario, brutal para la clase trabajadora y que no ha terminado. "Es vital que el sindicato tenga una perspectiva compartida muy clara: lo que nos han quitado no lo van a restituir; el pasado no volverá sin lucha". La segunda gran conclusión que hay que sacar analizando lo que está pasando es que quieren acabar con la defensa colectiva que supone el sindicalismo. Aceptar que es así y que quieren destruir la defensa colectiva da

centralidad a la tarea organizativa. "El trabajo más importante que tiene el sindicato es tratar de optimizar lo organizativo con el objetivo de sindicalizar los centros de trabajo".

Así las cosas, y a pesar de las dificultades, Txiki resaltó que el sindicato está haciendo acción sindical y social real. Además destacó la importancia de valorar lo que estamos haciendo bien porque se demuestra que el objetivo que nos hemos marcado es posible y nos anima a seguir luchando. En este sentido, aseguró que "podemos decir con orgullo que en Hego Euskal Herria la aplicación de los objetivos de las reformas aprobadas están siendo cuestionados; hay acción sindical real y con resultados. O que somos responsables de que la nueva mesa de diálogo social nazca coja. Nuestra firme posición de que eso está vacío de contenido y que es una jaula para el movimiento sindical ha supuesto que, en el mejor de los casos, sólo cuente con el apoyo de la minoría sindical. También lo somos de que tras el veto patronal al Convenio Textil no se haya cerrado el Acuerdo del PRECO. No puede haber normalidad con una patronal que juega con las cartas marcadas".

En otro momento de su intervención, el secretario general de ELA aseguró que aparentar influencia dando cobertura a las políticas de los gobiernos o aceptar que lo sindical y social no

son el eje central, tal como hacen otros, no son alternativa para ELA. "Nuestra única alternativa es priorizar organización, sindicalización y acción reivindicativa. Sólo el sindicalismo con base real en las empresas y perspectiva integral tiene futuro".

En otro momento, destacó que no podemos fallar en las cosas que dependen de nosotros, en concreto en todo lo que tiene que ver con la optimización organizativa. "El sindicato, su estructura, debe trabajar para ayudar a construir poder en las empresas; esto es, pasar de una relación de servicio a otra donde la complicidad con los delegados/as ayude a la sindicalización. Con ese objetivo concreto se han realizado los cambios organizativos".

Muñoz insistió hasta la saciedad en la idea de que el eje central que va definir el futuro del sindicalismo serán los y las militantes. "Son ellos y ellas los que trabajan en esa burbuja que es cada centro de trabajo. El/la militante es lo que distingue un ámbito sindicalizado y activo de otro inerte y plano. Hay que ampliar la militancia, vincularla y formarla. Esa militancia, integrada en la organización, es esencial para nuestro proyecto. El otro eje central de nuestro modelo sindical es la afiliación. No es la dirección del sindicato quien exige trabajar con Plan; es la conclusión del cambio de escenario y de su objetivo de destruir la defensa colectiva lo que exi-

ge trabajar con PLAN. Sin plan de trabajo en las empresas no hay sindicato".

Finalmente, Muñoz arengó a los presentes recordándoles los ejemplos de acción sindical que ha conseguido ELA. "No está siendo una transición sin resultados: más de 300 convenios nuevos, acción sindical en sectores que incorporan cláusulas anti-reforma, una agenda de movilizaciones sociales que ha sido capaz de organizar seis huelgas generales desde el 21 de mayo de 2009. Todos los ejemplos de buenas prácticas sindicales incorporan las mismas características esenciales: la labor del cuadro sindical, de la militancia, de la perspectiva temporal y el plan de trabajo, de priorizar contenidos, del nivel de afiliación, del papel del conflicto y de la caja de resistencia. Es en eso en lo que debemos esforzarnos", dijo. Insistió, asimismo, en la importancia de dar perspectiva a nuestra gente. "Que sepan a qué se dedica el sindicato, que conozcan la agenda confederal. La agenda confederal da identidad y refuerza la autoestima".

El secretario general de ELA concluyó su intervención con tres mensajes muy claros: "no hay sindicalismo reivindicativo sin tomar riesgos; no hay nada más político para un sindicato que la afiliación; tenemos que trabajar con PLAN en las empresas, compartido entre el cuadro del sindicato y la militancia".

LABURREAN / BREVES

● 14.635 sinadura Nafarroan

ELAk azpikontratetako lan baldintzak hobetzeko Nafarroan egiten ari den Legegintzako Herri Ekimenak bildutako 14.635 sinadurak aurkeztu zituen ekainaren 19an. Orain Nafarroako Parlamentuari dagokio gaia eztabaidatzea.

● Kutxabank-en pribatizazioaren aurka

Hainbat sindikatuk eta gizarte eragilek deituta, ELA tartean, milaka lagun atera ziren ekainaren 21ean kalera *Euskal Herrian sistema finantzario publikoa. Kutxabank-en pribatizaziorik ez!* lelopean. ELAko gizarte politiken arduradun Mikel Novalek azpimarratzen duenez, ekainaren 21ean kalera atera zirenak guztiana den entitate finantzario publiko bat defendatzen ari ziren.

"Kutxabank guztiona da. Kutxabank publikoa da, eta guztiona izaten jarraitzea nahi dugu. Gu gara Kutxabank defendatzen dugunok. Gu gara kutxa tradizionalen papera defendatzen dugunok. Eta Kutxabank kapital pribatuaren esku utzi nahi dutenak BBVA edo Banco de Santander bezalako beste banku pribatu bat nahi dute".

www.ela-sindikatu.org / @ELAsindikatu / ELA-Facebook

ELA **astekaria**

Barrainkua 13, Bilbao
Tel. 94 403 77 00
Fax 94 403 77 66
Dep. legal BI-199-00

www.ela-sindikatu.org

**Franqueo concertado
nº 08/207**